

ՍՏՈՐԱԳՐՎԵԼ Է՝ 10.04.1995թ.
ՈՒԺԻ ՄԵՋ Է՝ 01.12.1995թ.
ԳՈՐԾՈՒՄ Է՝ 01.01.1996թ.

Շ Ա Մ Ա Ձ Ա Յ Ն Ա Գ Ի Ր

Շ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ի Շ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Ե Վ Բ Ո Ւ Լ Ղ Ա Ր Ի Ա Յ Ի Շ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Մ Ի Ջ Ե Վ Ե Վ Ա Ս Ո Ւ Տ Ե Ր Ի Ե Վ Գ Ո Ւ Յ Ք Ի Կ Ր Կ Ն Ա Կ Ի Շ Ա Ր Կ Ո Ւ Մ Ը Բ Ա Ց Ա Ո Ե Լ Ո Ւ Կ Ե Ր Ա Բ Ե Ր Յ Ա Լ

Հայաստանի Հանրապետությունը և Բուլղարիայի Հանրապետությունը ղեկավարվելով եկամուտների և գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու վերաբերյալ Համաձայնագիր կնքելու ձգտումով, պայմանավորվեցին հետևյալի մասին.

Շողված 1

Ա Ն Ձ Ի Ն Ք, Ո Ւ Մ Ն Կ Ա Տ Մ Ա Ս Բ Կ Ի Ր Ա Ո Կ Ո Ւ Մ Է Շ Ա Մ Ա Ձ Ա Յ Ն Ա Գ Ի Ր Ը

Սույն Համաձայնագիրը կիրառվում է Պայմանավորվող Պետություններից մեկի կամ երկուսի ռեզիդենտներ հանդիսացող անձանց նկատմամբ:

Շողված 2

Շ Ա Ր Կ Ե Ր, Ո Ր Ո Ն Ց Կ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Ծ Կ Ո Ւ Մ Է Շ Ա Մ Ա Ձ Ա Յ Ն Ա Գ Ի Ր Ը

- Սույն Համաձայնագիրը տարածվում է Պայմանավորվող Պետության կամ իշխանության տեղական մարմինների կողմից եկամուտներից և գույքից գանձվող հարկերի վրա, անկախ դրանց գանձման եղանակից:
- Եկամուտներից և գույքից հարկեր են համարվում եկամուտների ընդհանուր գումարից, գույքի ընդհանուր արժեքից, եկամուտի կամ գույքի առանձին տարրերից, այդ թվում շարժական կամ անշարժ գույքի օտարումից ստացվող եկամուտներից, ձեռնարկությունների վճարած աշխատավարձի կամ ռոճիկի ընդհանուր գումարից գանձվող, ինչպես նաև գույքի արժեքաճի վրա տարածվող հարկերը:
- Սույն Համաձայնագիրը տարածվում է հետևյալ՝ գոյություն ունեցող, հարկերի վրա, մասնավորապես՝
 - Հայաստանում՝
 - Շահութահարկ,
 - Ֆիզիկական անձանցից եկամտահարկ,
 - Գույքահարկ,
 - Հողի հարկ,
(հետագայում՝ «հայկական հարկ»):
 - Բուլղարիայում՝
 - Հարկ ընդհանուր եկամտից,
 - Շահութահարկ,
 - Շինությունների հարկ,
(հետագայում՝ «բուլղարական հարկ»)

4. Սույն Համաձայնագիրը պետք է կիրառվի նաև նույնական կամ բնույթով համանման ցանկացած այլ հարկերի նկատմամբ, որոնք նշանակվում են ի լրումն գործող հարկերի կամ դրանց փոխարեն սույն Համաձայնագրի ստորագրումից հետո:

Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները կծանույցեն միմյանց իրենց հարկային օրենսդրությունում կատարված ցանկացած փոփոխությունների մասին:

Այդպիսի հարկերը համարվում են արդյոք նույնական կամ բնույթով համանման որոշելիս որոշակի տարակուսանք ի հայտ գալու դեպքում Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները կարող են խորհրդակցել իրար հետ 26-րդ Հոդվածի դրույթներին համապատասխան:

Հոդված 3 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար, եթե այլ բան չի բխում ենթատեքստից.
- a) «Հայաստան» տերմինը նշանակում է Հայաստանի Հանրապետություն և երբ օգտագործվում է աշխարհագրական իմաստով, ներառում է տարածքը, որի նկատմամբ նա կարող է ինքնիշխան իրավունքներ ու միջազգային իրավունքի նորմերին համապատասխան իրավասություն իրականացնել և որտեղ գործում է նրա հարկային օրենսդրությունը,
 - b) «Բուլղարիա» տերմինը նշանակում է Բուլղարիայի Հանրապետություն և երբ օգտագործվում է աշխարհագրական իմաստով, ներառում է տարածքը և տարածքային ջրերը որոնց նկատմամբ նա իրականացնում է իր պետական ինքնիշխանությունը, ինչպես նաև մայրցամաքային շելֆը և հատուկ տնտեսական գոտին, որի նկատմամբ նա իրականացնում է ինքնիշխան իրավունքներ և իրավասություններ միջազգային օրենքների համաձայն,
 - c) «Պայմանավորվող Պետություն» և «Պայմանավորվող մյուս Պետություն» արտահայտությունները ենթատեքստից կախված նշանակում է Հայաստան կամ Բուլղարիա,
 - d) «անձ» տերմինը ներառում է ֆիզիկական անձ, ընկերություն և անձանց ցանկացած այլ միավորում, որը հարկման նպատակների համար դիտարկվում է որպես սուբյեկտ,
 - e) «ընկերություն» տերմինը նշանակում է անձանց ցանկացած կազմավորում, կամ ցանկացած այլ սուբյեկտ, որը հարկման նպատակների համար դիտարկվում է որպես կորպորատիվ կազմավորում,
 - f) «Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկություն» և «Պայմանավորվող մյուս Պետության ձեռնարկություն» արտահայտությունները նշանակում են համապատասխանաբար Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի կողմից ղեկավարվող կամ Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտի կողմից ղեկավարվող ձեռնարկություն,
 - g) «ազգային անձ» արտահայտությունը նշանակում է.
 - i) Պայմանավորվող Պետության քաղաքացիություն ունեցող ցանկացած ֆիզիկական անձ;
 - ii) Պայմանավորվող Պետության գործող օրենսդրության հիման վրա իրավաբանական անձի կարգավիճակ ստացած ցանկացած անձ, ընկերակցություն կամ ասոցիացիա:

- h) «միջազգային փոխադրում» արտահայտությունը նշանակում է Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության կողմից շահագործվող ծովային կամ օդային նավով, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտով ցանկացած փոխադրում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ծովային, օդային նավով, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտով այդպիսի փոխադրումն իրականացվում է բացառապես Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող կետերի միջև,
 - i) «իրավասու մարմին» արտահայտությունը նշանակում է.
 - i) Հայաստանի դեպքում՝ Հարկային պետական տեսչության պետը կամ նրա կողմից լիազորված ներկայացուցիչը,
 - ii) Բուլղարիայի դեպքում՝ Ֆինանսների Նախարարը կամ նրա կողմից լիազորված ներկայացուցիչը:
2. Պայմանավորվող Պետության կողմից սույն Համաձայնագիրը կիրառելիս, սույն Համաձայնագրով ընդգրկվող հարկերի առնչությամբ դրանում չսահմանված ցանկացած տերմին կունենա այն նշանակությունը, որը նրան տրվում է այդ Պետության օրենսդրությամբ, եթե ենթատեքստից այլ բան չի բխում:

**Շողված 4
ՌԵԶԻԴԵՆՏ**

1. Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար «Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ» արտահայտությունը նշանակում է՝
- a) Հայաստանի դեպքում՝ ցանկացած անձ, որը Հայաստանի օրենսդրությամբ ենթակա է հարկման Հայաստանում բնակության վայրի, գրանցման վայրի, մշտական տեղակայման, կամ այլ նմանատիպ չափանիշների հիման վրա,
 - b) Բուլղարիայի դեպքում՝ Բուլղարիայի քաղաքացի հանդիսացող ցանկացած ֆիզիկական անձ և Բուլղարիայում գրանցված (այսինքն գլխավոր գրասենյակ ունեցող) ցանկացած իրավաբանական անձ կամ անձերի միավորում:
2. Եթե, 1-ին կետի դրույթներին համապատասխան, ֆիզիկական անձը Պայմանավորվող երկու Պետություններում էլ ռեզիդենտ է, ապա նրա կարգավիճակը որոշվում է հետևյալ կերպ.
- a) նա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որտեղ ունի մշտական բնակավայր, եթե նա երկու Պետություններում էլ ունի մշտական բնակավայր, ապա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որտեղ ունի առավել սերտ անձնական և տնտեսական կապեր (կենսական շահերի կենտրոն).
 - b) եթե հնարավոր չի որոշել այն Պետությունը, որտեղ նա ունի կենսական շահերի կենտրոն, կամ եթե Պետություններից և ոչ մեկում չունի մշտական բնակավայր, ապա նա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որտեղ սովորաբար բնակվում է.
 - c) եթե նա սովորաբար երկու Պետություններում էլ բնակվում է, կամ եթե նա սովորաբար չի բնակվում դրանցից և ոչ մեկում, ապա նա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որի քաղաքացին է.
 - d) եթե նա Պայմանավորվող երկու Պետություններում էլ քաղաքացի է, կամ նրանցից և ոչ մեկում էլ քաղաքացի չէ, ապա Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները լուծում են տվյալ հարցը փոխադարձ համաձայնությամբ:
3. Այն դեպքում, երբ 1-ին կետի դրույթների համաձայն, ֆիզիկական չհանդիսացող անձը Պայմանավորվող երկու Պետություններում էլ ռեզիդենտ է, ապա նա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որտեղ ստեղծվել է:

Հողված 5

ՄՇՏԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱԳՈՒՅՉՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար «մշտական ներկայացուցչություն» արտահայտությունը նշանակում է գործունեության մշտական վայր, որի միջոցով Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը իրականացնում է իր գործունեությունը Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, ամբողջությամբ կամ մասամբ:
2. «Մշտական ներկայացուցչություն» արտահայտությունը մասնավորապես ներառում է.
 - a) ղեկավարման վայր,
 - b) բաժանմունք,
 - c) գրասենյակ,
 - d) գործարան,
 - e) արտադրամաս,
 - f) հանքահոր, նավթի կամ գազի հորատանցք, քարհանք կամ բնական պաշարների հետախուզման, վերամշակման կամ արդյունահանման ցանկացած այլ վայր:
3. «Մշտական ներկայացուցչություն» արտահայտությունը ներառում է նաև՝
 - a) շինարարական հրապարակը, շինարարական, մոնտաժային կամ հավաքման օբյեկտը, կամ նշված օբյեկտների հետ կապված վերահսկողական գործունեությունը միայն այն դեպքում, եթե դրա տևողությունը գերազանցում է 12 ամիսը.
 - b) նախորդ ենթակետում նշված գործունեության հետ կապված ծառայությունների մատուցումը (այդ թվում խորհրդատվական) ձեռնարկության կողմից այդ նպատակների համար վարձված ծառայողների կամ այլ անձնակազմի միջոցով, բայց միայն երբ այդ կարգի գործունեությունը (մեկ կամ փոխկապակցված օբյեկտների համար) գերազանցում է 6 ամսյա ժամանակահատվածը կամ ժամանակահատվածները ցանկացած 12-ամսյա ժամկետում:
4. Չնայած սույն Հոդվածի նախորդ դրույթներին, «մշտական ներկայացուցչություն» արտահայտությունը չի ներառում.
 - a) կառույցների օգտագործումը ձեռնարկությանը պատկանող ապրանքների կամ արտադրանքի բացառապես պահպանման, ցուցադրման կամ առաքման նպատակով.
 - b) ձեռնարկությանը պատկանող ապրանքների կամ արտադրանքի պաշարի պահումը բացառապես պահպանման, ցուցադրման կամ առաքման նպատակով.
 - c) ձեռնարկությանը պատկանող ապրանքների կամ արտադրանքի պաշարի պահումը բացառապես այլ ձեռնարկության կողմից մշակման նպատակների համար.
 - d) գործունեության մշտական վայրի պահումը ձեռնարկության համար բացառապես ապրանքների կամ արտադրանքի գնման կամ տեղեկությունների հավաքման նպատակներով.
 - e) գործունեության մշտական վայրի պահումը ձեռնարկության համար բացառապես նախապատրաստական կամ օժանդակ բնույթի ցանկացած այլ գործունեության իրականացման նպատակով.
 - f) գործունեության մշտական վայրի պահումը բացառապես a) - e) ենթակետերում նշված գործունեության տեսակների ցանկացած համակցության իրականացման համար, պայմանով, որ գործունեության մշտական վայրի պահման համընդհանուր գործունեությունը այդ համակցության արդյունքում շարունակում է կրել նախապատրաստական կամ օժանդակ բնույթ:

5. Չնայած 1-ին և 2-րդ կետերի դրույթներին, եթե ձեռնարկության անունից գործող անձը, 7-րդ կետում պարզաբանված, անկախ կարգավիճակով գործակալ չէ, ունի և սովորաբար օգտագործում է Պայմանավորվող Պետությունում ձեռնարկության անունից պայմանագրեր կնքելու իրավասությունը, ապա համարվում է, որ այդ ձեռնարկությունն ունի մշտական ներկայացուցչություն այդ Պետությունում՝ ձեռնարկության համար այդ անձի իրականացրած ցանկացած գործունեության առումով, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ կետով սահմանափակվող այդ անձի գործունեության, համաձայն որի՝ գործունեությունը անգամ մշտական գործունեության վայրի միջոցով իրականացնելու դեպքում, չի վերածում այդ մշտական գործունեության վայրը մշտական ներկայացուցչության, համաձայն սույն կետի դրույթներին:
6. Անկախ սույն հոդվածի նախորդ դրույթներից, եթե Պայմանավորվող Պետության ապահովագրական ձեռնարկությունը անկախ գործակալի կարգավիճակ չունեցող անձի միջոցով Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ընդունում է ապահովագրական մուծումներ կամ ապահովագրում է այնտեղ հնարավոր ռիսկից, ապա համարվում է որ ձեռնարկությունը ունի մշտական ներկայացուցչություն այդ մյուս Պետությունում (ասվածը կրկնակի ապահովագրման դեպքերին չի վերաբերվում):
7. Համարվում է, որ Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը չունի մշտական ներկայացուցչություն Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, եթե միայն նա ձեռնարկատիրական գործունեությունը իրականացնում է այդ մյուս Պետությունում բրոկերի, կոմիսիոն կամ անկախ կարգավիճակ ունեցող ցանկացած այլ գործակալի միջոցով:
8. Այն փաստը, որ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերությունը հսկում է Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերությանը կամ հսկվում է նրա կողմից, կամ ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում այդ մյուս Պետությունում (մշտական ներկայացուցչության միջոցով կամ այլ կերպ), ինքընտանիքյան այդ ընկերություններից մեկին չի վերածում մյուսի մշտական ներկայացուցչության:

Շողված 6
ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ ԱՆՃԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻՑ

1. Եկամտուները, որոնք ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող անշարժ գույքից (այդ թվում եկամտուները գյուղացիական կամ անտառային տնտեսություններից), կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. «Անշարժ գույք» արտահայտությունը ունի այն նշանակությունը, որը նրան տրվում է Պայմանավորվող այն Պետության օրենսդրությամբ, որտեղ գտնվում է այդ գույքը:
 Այդ արտահայտությունը, բոլոր դեպքում պետք է ներառի անշարժ գույքին վերաբերվող գույքը, գյուղացիական և անտառային տնտեսությունում օգտագործվող սարքավորումներն ու անասունը, հողի սեփականությանը վերաբերվող իրավունքը (որոնց նկատմամբ կիրառվում են ընդհանուր իրավունքի դրույթները), անշարժ գույքի «ուզուֆուկտը», հանքային պաշարների, աղբյուրների և այլ բնական հանածոների վերամշակման կամ վերամշակման իրավունքի համար փոխհատուցման կարգով փոփոխական կամ հաստատուն վճարումների իրավունքները: Ծովային, օդային նավերը, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտը որպես անշարժ գույք չեն դիտարկվում:
3. 1-ին կետի դրույթները կիրառվում են անշարժ գույքի անմիջական օգտագործումից, վարձակալության տալուց կամ օգտագործման ցանկացած այլ ձևից ստացված եկամտուների նկատմամբ:

- 1-ին և 3-րդ կետերի դրույթները կիրառվում են նաև ձեռնարկության անշարժ գույքի առաջացած եկամուտների կամ անկախ անհատական ծառայություններ մատուցելու համար օգտագործվող անշարժ գույքի առաջացած եկամուտների նկատմամբ:

Շողված 7

ՇԱՆՈՒԹՅԱՆ ԶԵՆՆԱՐԿԱՏԻՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

1. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության շահույթը հարկվում է միայն այդ Պետությունում, եթե ձեռնարկությունը իր ձեռնարկատիրական գործունեությունը չի իրականացնում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում այնտեղ գտնվող մշտական ներկայացուցչության միջոցով:

Եթե ձեռնարկությունը իր ձեռնարկատիրական գործունեությունը իրականացնում է նշված ձևով, ապա նրա շահույթը կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում, բայց միայն այն մասով, որը վերաբերվում է այդ մշտական ներկայացուցչությանը:

2. Ելնելով 3-րդ կետի դրույթներից, եթե Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում այնտեղ գտնվող մշտական ներկայացուցչության միջոցով, ապա Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրում այդ մշտական ներկայացուցչությանն է վերաբերում այն շահույթը, որ նա կարող էր ստանալ, եթե լիներ նույն կամ նման պայմաններում, նույնպիսի կամ նմանատիպ գործունեություն իրականացնող, ինքնուրույն գործող և առանձին ձեռնարկություն, և գործեր ամբողջովին անկախ ձեռնարկությունից, որի մշտական ներկայացուցչությունը հանդիսանում է:

3. Մշտական ներկայացուցչության շահույթը որոշելիս թույլատրվում է այդպիսի մշտական ներկայացուցչության նպատակների համար կրած փաստաթղթերն հաստատված ծախսերի հանում, այդ թվում դեկավարման և ընդհանուր վարչական ծախսերը, անկախ այն բանից կատարվում են դրանք Պետությունում, որտեղ գտնվում է այդ մշտական ներկայացուցչությունը, թե նրա սահմաններից դուրս:

Սակայն, բոլոր դեպքերում, այդպիսի հանումները չպետք է թույլատրվեն մշտական ներկայացուցչության կողմից իր ձեռնարկության գլխավոր կամ նրա ցանկացած գրասենյակին այլ կերպ բան փաստացի կատարված ծախսերի փոխհատուցման ձևով վճարված գումարների նկատմամբ, եթե այդպիսիները կան, նրանց կողմից արտոնագրերի կամ այլ իրավունքների օգտագործման համար ներկայացված ռոյալթիի կամ ցանկացած նմանատիպ վճարումների, մատուցած հատուկ ծառայությունների կամ դեկավարման համար միջնորդավճարի, մշտական ներկայացուցչությանը տրամադրված փոխառության համար տոկոսների (բացառությամբ բանկերի) տեսքով:

4. Զեռնարկության համար ապրանքների կամ արտադրանքի միայն գնումից առաջացած և ոչ մի շահույթ մշտական ներկայացուցչությանը չի հաշվարկվի:

5. Նախորդ կետերի նպատակների համար մշտական ներկայացուցչությանը հաշվարկվող շահույթը կորոշվի ամեն տարի միևնույն եղանակով, եթե միայն դրա փոփոխման համար հիմնավոր ու բավարար պատճառ չառաջանա:

6. Եթե, մշտական ներկայացուցչությանը հաշվարկվող շահույթի որոշումը կարող է կատարվել ձեռնարկության տարբեր ստորաբաժանումների միջև շահույթի ընդհանուր գումարի համաչափ բաշխման հիման վրա, ինչպես ընդունված է այդ Պայմանավորվող Պետությունում, ապա 2-րդ կետի դրույթները խոչընդոտ չեն հանդիսանա այդ Պայմանավորվող Պետությանը հարկվող շահույթը նման բաշխման միջոցով որոշելու համար:

Սակայն ընդունված բաշխման մեթոդը պետք է լինի այնպիսին, որպեսզի արդյունքը համապատասխանի սույն հոդվածի սկզբունքներին:

7. Եթե շահույթը ներառում է եկամտի այնպիսի տեսակներ, որոնց մասին առանձին նշված է սույն Համաձայնագրի այլ Հոդվածներում, ապա սույն Հոդվածի դրույթները չեն ազդում այդ հոդվածների դրույթներին:

Շոդված 8

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈԽԱՂՈՒՄՆԵՐ

1. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության շահույթը՝ ստացած ծովային, օդային նավերի, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտի շահագործումից միջազգային փոխադրումներում, հարկվում է միայն այդ Պետությունում:
2. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության շահույթը՝ ստացած կոնտեյներների և դրանց վերաբերող սարքավորումների ուղղակի օգտագործումից, վարձակալության տալուց կամ ցանկացած այլ ձևի շահագործումից, հարկվում է միայն այդ Պետությունում:
3. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերի դրույթները կիրառվում են նաև այն շահույթի նկատմամբ, որը առաջանում է համատեղ գործունեությունից կամ միջազգային կազմակերպություն ունեցած մասնակցությունից:

Շոդված 9

ԶՈՒԳՈՐԴՎԱԾ (ԱՍՈՑԻԱՑՎԱԾ) ԶԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Այն դեպքում, եթե.
 - a) Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցում է Պայմանավորվող մյուս Պետության ձեռնարկության կառավարման, վերահսկման կամ գույքի մեջ, կամ
 - b) միևնույն անձինք ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցում են ինչպես մի, այնպես էլ մյուս Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության կառավարման, վերահսկման կամ գույքի մեջ, և յուրաքանչյուր դեպքում երկու ձեռնարկությունների միջև նրանց կոմերցիոն և ֆինանսական փոխհարաբերություններում ստեղծվում կամ սահմանվում են պայմաններ, որոնք հնարավոր չէին լինի երկու անկախ ձեռնարկությունների միջև, ապա ցանկացած շահույթ, որը կարող էր համարվել նրանցից մեկինը, բայց այդ պայմանների պատճառով չի համարվել, կարող է մտցվել այդ ձեռնարկության շահույթի մեջ և համապատասխանաբար հարկվել:
2. Այն դեպքում, երբ Պայմանավորվող Պետությունը 1-ին կետի դրույթների համաձայն այդ Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության շահույթի կազմում հաշվի է առնում և հարկում համապատասխանաբար մի տարր, որի նկատմամբ Պայմանավորվող մյուս Պետության ձեռնարկությունը այդ մյուս Պետությունում արդեն հարկվել է, և այդ ձևով մտցված տարրը, համարվում է շահույթ, որը պետք է հաշվառվեր առաջին նշված Պետության ձեռնարկությանը, եթե երկու անձերի միջև լինեին անկախ բնորոշող փոխհարաբերություններ, ապա այդ մյուս Պետությունը այդ շահույթի հարկելու մեջ համապատասխան շտկում կկատարի: Նման շտկման որոշման ժամանակ հաշվի կառնվեն սույն Համաձայնագրի մյուս դրույթները, իսկ Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները անհրաժեշտության դեպքում կխորհրդակցեն միմյանց հետ:

Շոդված 10

ՃԱՆԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

1. Շահաբաժինները, որոնք վճարում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերությունը Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին, կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:

2. Սակայն, նման շահաբաժինները կարող են հարկվել նաև այն Պայմանավորվող Պետությունում, ում ռեզիդենտն է համարվում շահաբաժիններ վճարող ընկերությունը, այդ Պետության օրենսդրությանը համապատասխան, բայց եթե ստացողը շահաբաժինների փաստացի սեփականատերն է, ապա գանձվող հարկը չպետք է գերազանցի.
 - a) շահաբաժինների համախառն գումարի 5%, եթե ռեզիդենտը համարվում է շահաբաժիններ վճարող ընկերության գույքի առնվազն 40.000 ամն. դուլար կամ ազգային արժույթով այդ գումարին համարժեք չափով արժողությամբ մասի սեփականատերը,
 - b) շահաբաժինների համախառն գումարի 10 %, մնացած բոլոր դեպքերում:

Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները այս սահմանափակումների կիրառման եղանակը կորոշեն փոխադարձ համաձայնությամբ:

Այս կետը չի ազդում ընկերության այն շահույթի հարկման վրա, որտեղից վճարվում են շահաբաժինները:
3. «Շահաբաժիններ» տերմինը սույն Համաձայնագրում օգտագործելիս նշանակում է եկամուտ՝ բաժնետոմսերի կամ պարտապահանջ չհանդիսացող՝ շահույթին մասնակցության իրավունք տվող այլ իրավունքներից, ինչպես նաև եկամուտ այլ կորպորատիվ իրավունքներից, որոնք ենթակա են նույնպիսի հարկային կարգավորման, ինչպես բաժնետոմսերից եկամուտը, այն Պետության օրենսդրությանը համաձայն, որի ռեզիդենտն է հանդիսանում շահույթի բաշխումը իրականացնող ընկերությունը:
4. 1-ին և 2-րդ կետերի դրույթները չեն կիրառվում, եթե շահաբաժինների ստացողը, լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում կամ անկախ անհատական ծառայություններ է մատուցում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, որտեղ ռեզիդենտ է շահաբաժիններ վճարող ընկերությունը, այնտեղ գտնվող, համապատասխանաբար, մշտական ներկայացուցչության կամ մշտական բազայի միջոցով, և մասնակցությունը, որի հետ կապված վճարվում են շահաբաժինները իրոք վերաբերվում են նման մշտական ներկայացուցչությանը կամ մշտական բազային: Այդ դեպքում, իրավիճակից կախված, կիրառվում են սույն Համաձայնագրի 7-րդ կամ 14-րդ Հոդվածների դրույթները:
5. Այն դեպքում, երբ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ համարվող ընկերությունը շահույթ կամ եկամուտ է ստանում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, վերջինս կարող է լիովին ազատել այդ ընկերության վճարած շահաբաժինները հարկումից, բացառությամբ, եթե այդ շահաբաժինները վճարվում են մյուս Պետության ռեզիդենտին, կամ եթե մասնակցությունը, որի հետ կապված վճարվում են շահաբաժինները, իրոք վերաբերում է այդ մյուս Պետությունում գտնվող մշտական ներկայացուցչությանը կամ մշտական բազային, և ընկերության չբաշխված շահույթից հարկեր չգանձել, անգամ եթե շահաբաժինները վճարվում են կամ չբաշխված շահույթը լիովին կամ մասամբ կազմված է այդ մյուս Պետությունում կազմավորվող շահույթից կամ եկամուտից:

Շողված 11 ՏՈԿՈՍՆԵՐ

1. Տոկոսները, որոնք առաջանում են Պայմանավորվող Պետությունում և վճարվում են Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին, կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Սակայն, նման տոկոսները կարող են հարկվել նաև Պայմանավորվող այն Պետությունում, որտեղ դրանք առաջանում են այդ Պետության օրենսդրությանը համապատասխան. բայց եթե ստացողը հանդիսանում է տոկոսների փաստացի սեփականատերը, ապա գանձվող հարկն այդ դեպքում չպետք է գերազանցի տոկոսների համախառն գումարի 10%:

Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները սույն սահմանափակման կիրառման եղանակը կորոշեն փոխադարձ համաձայնությամբ:

3. Չնայած 2-րդ կետի դրույթներին, Պայմանավորվող Պետությունում առաջացած և Պայմանավորվող մյուս Պետության Կառավարությանը կամ Կենտրոնական Բանկին վճարված տոկոսները կազատվեն հարկումից առաջին նշված Պետությունում:
4. «Տոկոսներ» տերմինը սույն Հոդվածում օգտագործելիս նշանակում է եկամուտ ցանկացած տեսակի պարտապահանջներից, անկախ ի պոտենկային ապահովումից և պարտավանի շահույթում մասնակցության իրավունքի առկայությունից և մասնավորապես, եկամուտ կառավարական արժեթղթերից, փոխառության տոմսերից ու պարտատոմսերից, ներառյալ դրանց պարզակվճարներն ու շահումները՝ կցված այդպիսի արժեթղթերին, պարտատոմսերին և փոխառության տոմսերին:

Սույն Հոդվածի նպատակների առումով ժամկետանց վճարումների դիմաց գանձվող տուգանքները որպես տոկոսներ չեն դիտվում:

5. 1-ին և 2-րդ կետերի դրույթները չեն կիրառվում, եթե տոկոսներ փաստացի ստացողը, լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում կամ անկախ անհատական ծառայություններ է մատուցում այդ տոկոսների առաջացման աղբյուր հանդիսացող Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, այնտեղ գտնվող համապատասխանաբար մշտական ներկայացուցչության միջոցով կամ մշտական բազայից և պարտապահանջը, որի հիման վրա տոկոսները վճարվում են, իրոք վերաբերում է նման մշտական ներկայացուցչությանը կամ մշտական բազային: Այդ դեպքում կիրառվում են 7-րդ կամ 14-րդ Հոդվածների դրույթները՝ կախված հանգամանքներից:
6. Համարվում է, որ տոկոսներն առաջանում են Պայմանավորվող Պետությունում, եթե վճարողն ինքը Պետությունն է, նրա իշխանության տեղական մարմինը կամ այդ Պետության ռեզիդենտը: Սակայն, եթե տոկոսներ վճարող անձը, անկախ այն բանից՝ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ է թե ոչ, մշտական ներկայացուցչություն կամ մշտական բազա ունի Պայմանավորվող Պետությունում, որոնց գործունեության արդյունքում է ստեղծվել պարտքը, որի տոկոսները վճարվում են, և այդ տոկոսների վճարման ծախսերը կատարում է այդ մշտական ներկայացուցչությունը կամ մշտական բազան, ապա համարվում է, որ այդ տոկոսները առաջանում են այն Պետությունում, որտեղ գտնվում է մշտական ներկայացուցչությունը կամ մշտական բազան:
7. Եթե վճարողի և փաստացի ստացողի կամ նրանց երկուսի և որևէ երրորդ անձի միջև հատուկ հարաբերությունների հետևանքով պարտապահանջին վերաբերվող տոկոսների գումարը, որի հիման վրա դրանք վճարվում են, գերազանցում է այն գումարին, որը կհամաձայնեցվեր վճարողի և փաստացի ստացողի միջև, նման հարաբերությունների բացակայության դեպքում, ապա սույն Հոդվածի դրույթները կիրառվում են միայն նշված վերջին գումարի նկատմամբ:

Այս դեպքում վճարի ավելյուկային մասը առաջվա պես հարկվում է Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրի օրենսդրությանը համապատասխան, հաշվի առնելով սույն Համաձայնագրի մյուս դրույթները:

Հոդված 12 **ՈՌՅԱԼԹԻ**

1. Պայմանավորվող Պետությունում առաջացած և Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին վճարված ռոյալթին կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Սակայն, այդպիսի ռոյալթին կարող է հարկվել նաև Պայմանավորվող այն Պետություն-

նում, որտեղ դրանք առաջանում են, այդ Պետության օրենսդրությանը համապատասխան, բայց եթե ստացողը հանդիսանում է ռոյալթիի փաստացի սեփականատերը, այդ դեպքում այդպիսով գանձվող հարկը չպետք է գերազանցի ռոյալթիի համախառն գումարի 10%:

Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները սույն սահմանափակման կիրառման եղանակը կորոշեն փոխադարձ համաձայնությամբ:

3. «Ռոյալթի» տերմինը սույն հոդվածում օգտագործելիս նշանակում է փոխհատուցման տեսքով ստացվող ցանկացած տեսակի վճարումներ գրականության, արվեստի և գիտության ցանկացած ստեղծագործության (ներառյալ կինոնկարները, ջաղիկ և հեռուստահաղորդումների համար տեսաժապավենները), ցանկացած պատենտի, ապրանքային նշանի, նախագծի կամ մոդելի, պլանի, գաղտնի բանաձևի կամ գործընթացի հեղինակային իրավունքներից, արդյունաբերական, կոմերցիոն, գիտական սարքավորումներից կամ արդյունաբերական, կոմերցիոն, գիտական փորձի վերաբերյալ տեղեկությունը օգտագործելու կամ օգտագործելու համար իրավունքի տրամադրման դիմաց:
 4. 1-ին և 2-րդ կետերի դրույթները չեն կիրառվում, եթե ռոյալթի ստացողը, լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում կամ անկախ անհատական ծառայություններ է մատուցում ռոյալթիի աղբյուր հանդիսացող Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող համապատասխանաբար մշտական ներկայացուցչության կամ մշտական բազայի միջոցով, և իրավունքը կամ գույքը, որոնց նկատմամբ վճարվում է ռոյալթին, իրոք կապված են այդպիսի մշտական ներկայացուցչության կամ մշտական բազայի հետ: Այդ դեպքում, կախված հանգամանքներից, կիրառվում են սույն Համաձայնագրի 7-րդ կամ 14-րդ Հոդվածների դրույթները:
 5. Համարվում է, որ ռոյալթին առաջանում է Պայմանավորվող Պետությունում, եթե վճարող են հանդիսանում ինքը Պետությունը, նրա իշխանության տեղական մարմինը կամ այդ Պետության ռեզիդենտը: Եթե սակայն ռոյալթի վճարող անձը, անկախ այն բանից՝ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ է թե ոչ, այդ Պայմանավորվող Պետությունում մշտական ներկայացուցչություն կամ մշտական բազա ունի, որոնց հետ կապված ռոյալթի վճարելու պարտավորություն է առաջացել, և վճարման ծախսերը կրում են այդ մշտական ներկայացուցչությունը կամ մշտական բազան, ապա համարվում է, որ այդ ռոյալթին առաջացել է այն Պետությունում, որտեղ գտնվում է մշտական ներկայացուցչությունը կամ մշտական բազան:
 6. Եթե, վճարողի և փաստացի սեփականատիրոջ կամ նրանց երկուսի և երրորդ անձի միջև հատուկ հարաբերությունների պատճառով օգտագործմանը, իրավունքին կամ տեղեկությանը վերաբերվող ռոյալթիի գումարը, որոնց հիման վրա ռոյալթին վճարվում է, գերազանցում է այն գումարը, որը կհամաձայնեցվեր վճարողի և փաստացի սեփականատիրոջ միջև նման հարաբերությունների բացակայության դեպքում, ապա սույն Հոդվածի դրույթները կիրառվում են միայն նշված վերջին գումարի նկատմամբ:
- Այս դեպքում վճարի ավելյուկային մասն առաջվա պես հարկվում է Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրի օրենսդրության համաձայն հաշվի առնելով սույն Համաձայնագրի այլ դրույթները:

Հողված 13
ԳՈՒՅՔԻ ԻՆՔՆԱՃՈ

1. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի եկամուտները, ստացված Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող՝ 6-րդ Հողվածում սահմանված, անշարժ գույքի օտարումից, կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի տնօրինության տակ գտնվող մշտական ներկայացուցչության կոմերսիոն գույքի մաս կազմող կամ անկախ ծառայությունների մատուցման համար մշտական բազային վերաբերվող Պայմանավորվող մյուս Պետությունում օգտագործվող շարժական գույքի, այդ թվում նման մշտական ներկայացուցչության (առանձին կամ ամբողջ ձեռնարկության հետ մեկտեղ) կամ մշտական բազայի օտարումից առաջացած եկամուտները կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
3. Միջազգային փոխադրումներում շահագործվող ծովային, օդային կամ գետային նավերի, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտի կամ ծովային, օդային կամ գետային նավերի, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտի շահագործմանը վերաբերվող շարժական գույքի օտարումից Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության ստացած եկամուտները հարկվում են միայն այդ Պետությունում:
4. Սույն Հողվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ կետերում չնշված ցանկացած այլ գույքի օտարումից առաջացած եկամուտները, հարկվում են միայն Պայմանավորվող այն Պետությունում, ում ռեզիդենտն է գույք օտարողը:

Հողված 14
ԱՆԿԱՆ ԱՆՇԱՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Եկամուտը, որը ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը մասնագիտական ծառայությունների մատուցումից կամ այլ, անկախ բնույթի գործունեությունից, հարկվում է միայն այդ Պետությունում, բացառությամբ այն դեպքի, երբ նա իր գործունեությունն իրականացնելու համար Պայմանավորվող մյուս Պետությունում տնօրինության տակ ունի կանոնավոր օգտագործվող մշտական բազա: Եթե նա ունի նման մշտական բազա, ապա եկամուտը կարող է հարկվել մյուս Պետությունում, բայց միայն այդ մշտական բազային վերաբերվող մասով:
2. «Մասնագիտական ծառայություններ» արտահայտությունը ներառում է, մասնավորապես, անկախ գիտական, գրական, արվեստաբանական, կրթական կամ դասախոսական, ինչպես նաև բժիշկների, ատամնաբույժների, իրավաբանների, ճարտարագետների, ճարտարապետների, հաշվապահների գործունեությունը:

Հողված 15
ՎԱՐՁՈՒ ԱՃԻԱՏԱՆՔ

1. Հաշվի առնելով 16-րդ, 18-րդ, 19-րդ, 20-րդ և 21-րդ Հողվածների դրույթները, ռոճիկը, աշխատավարձը և նման այլ վարձատրումները, որոնք Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը ստանում է վարձու աշխատանքի դիմաց, հարկվում են միայն այդ Պետությունում, եթե միայն վարձու աշխատանքը չի իրականացվում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում:

Եթե վարձու աշխատանքը իրականացվում է այդ կերպ, ապա այդ կապակցությամբ ստացված վարձատրումը կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Չնայած 1-ին կետի դրույթներին, Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի ստացած վարձատրությունը Պայմանավորվող մյուս Պետությունում իրականացվող վարձու աշխատանքի դիմաց, հարկվում է միայն հիշատակված առաջին Պետությունում, եթե՝

- a) ստացողը գտնվում է մյուս Պետությունում ընդհանուր առմամբ 183 օրը չգերազանցող ժամանակահատվածի կամ ժամանակահատվածների ընթացքում՝ ցանկացած 12-ամսյա ժամկետում, և
 - b) վարձատրումը կատարվում է մյուս Պետության ռեզիդենտ չհանդիսացող գործատուի կողմից կամ նրա անունից, և
 - c) մյուս Պետությունում գործատուի ունեցած մշտական ներկայացույչությունը կամ մշտական բազան չի կրում վարձատրման ծախսերը:
3. Չնայած սույն Հոդվածի նախորդ դրույթներին, միջազգային փոխադրումներում շահագործվող ծովային կամ օդային նավում, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտում իրականացվող վարձու աշխատանքի հետ կապված պարզկատրումը կարող է հարկվել այն Պայմանավորվող Պետությունում, որի ռեզիդենտն է հանդիսանում այդ փոխադրումներն իրականացնողը:

Հոդված 16
ՏՆՕՐԵՆՆԵՐԻ ՀՈՆՈՐԱՐՆԵՐ

Տնօրենների հոնարարները և մյուս մնանատիպ վճարումները, որոնք ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը որպես Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերության տնօրենների խորհրդի կամ այլ մնան մարմնի անդամ, կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:

Հոդված 17
ԱՐՎԵՍՏԻ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐ ԵՎ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐ

- 1. Անկախ 14-րդ և 15-րդ Հոդվածների դրույթներից, եկամուտը, որը ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը, որպես արվեստի աշխատող (թատրոնի, կինոյի, ռադիոյի կամ հեռուստատեսության դերասան, երաժիշտ) կամ որպես մարզիկ Պայմանավորվող մյուս Պետությունում իրականացվող իր անհատական՝ որպես այդպիսին, գործունեությունից, կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
- 2. Եթե արվեստի աշխատողի կամ մարզիկի՝ որպես այդպիսին, իրականացվող անհատական գործունեությունից առաջացած եկամուտը հաշվարկվում է ոչ անմիջականորեն արվեստի աշխատողին կամ մարզիկին, այլ մեկ ուրիշ անձի, ապա, չնայած սույն Համաձայնագրի 7-րդ, 14-րդ և 15-րդ Հոդվածների դրույթներին, այդ եկամուտը կարող է հարկվել այն Պայմանավորվող Պետությունում, որտեղ այդ արվեստի աշխատողը կամ մարզիկը իրականացնում են գործունեությունը:
- 3. Չնայած 1-ին և 2-րդ կետերի դրույթներին, սույն Հոդվածում նշված եկամուտը ազատվում է հարկումից այն Պայմանավորվող Պետությունում, որտեղ արվեստի աշխատողն կամ մարզիկը իրականացնում է իր գործունեությունը պայմանով, որ այդ գործունեությունը ամբողջովին կամ մեծամասամբ ֆինանսավորվում է Պայմանավորվող Պետություններից որևէ մեկի, կամ նրանց իշխանության տեղական մարմնի պետական ֆոնդերից, կամ այդ գործունեությունը իրականացվում է երկու Պայմանավորվող Պետությունների միջև մշակութային համաձայնագրի շրջանակներում:

Հոդված 18
ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐ

Պայմանավորվող Պետության վճարած կենսաթոշակները և այլ մնանատիպ վարձատրումները, ներառյալ այդ Պետության սույնիսկական ասպահովման համակարգից կատարվողները, Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին, հարկվում են միայն առաջին նշված Պետությունում:

Նոդված 19

ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

1. a) Պայմանավորվող Պետության կամ իշխանության տեղական մարմնի վճարած վարձատրումը (բայի կենսաթոշակից), ցանկացած ֆիզիկական անձի՝ Պայմանավորվող այդ Պետությանը կամ իշխանության տեղական մարմնին մատուցած ծառայությունների դիմաց հարկվում է միայն այդ Պետությունում:
b) Սակայն նշված վարձատրումը հարկվում է միայն Պայմանավորվող մյուս Պետությունում եթե ծառայություններն իրականացվում են այդ մյուս Պետությունում և այդ Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ֆիզիկական անձը.
 - i) հանդիսանում է այդ Պետության քաղաքացի, կամ
 - ii) չի դարձել այդ Պետության ռեզիդենտը միայն ծառայություններ մատուցելու նպատակով:
2. 15-րդ և 16-րդ Նոդվածների դրույթները կկիրառվեն այն ծառայությունների վարձատրման նկատմամբ, որոնք կապված են Պայմանավորվող Պետության կամ նրա իշխանության տեղական մարմնի կողմից իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության հետ:

Նոդված 20

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

Մինչև Պայմանավորվող Պետություն անմիջական ժամանումը Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ համարված կամ ներկայումս այդպիսին համարվող և այդ Պետությունում բացառապես ուսանելու կամ նախապատրաստվելու նպատակով գտնվող ուսանողին կամ պրակտիկանտին կենսապահովման, կրթության ստացման կամ պրակտիկայի անցկացման նպատակով կատարված վճարումները չեն հարկվում այդ առաջին Պետությունում, եթե այդ վճարումների աղբյուրը գտնվում է այդ Պետության սահմաններից դուրս:

Նոդված 21

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ

1. Մինչև Պայմանավորվող Պետություն անմիջական ժամանումը Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ համարված կամ ներկայումս այդպիսին համարվող և առաջին նշված Պետության համալսարանում, քոլեջում, բարձրագույն ուսումնական կամ այլ նման հաստատությունում դասավանդելու կամ գիտական հետազոտությունների նպատակով գտնվող ֆիզիկական անձը ազատվում է հարկումից այդ Պետությունում այդպիսի հետազոտությունների կամ դասավանդման համար ցանկացած վարձատրումների առումով այդպիսի հետազոտությունների կամ դասավանդելու նպատակով այդ Պետություն կատարած առաջին այցելության ամսաթվից սկսած 2 տարին չզերազանցող ժամանակահատվածի համար:
2. Սույն Նոդվածը կիրառվում է միայն այն հետազոտությունների կամ դասավանդումի համար վարձատրման նկատմամբ, որոնք կատարվում են ֆիզիկական անձի կողմից ելնելով հասարակության, այլ ոչ թե որևէ այլ մասնավոր անձի կամ անձանց շահերից:

Հողված 22

ԱՅԼ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ

1. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի եկամուտների սույն Համաձայնագրի նախորդ Հողվածներում չհիշատակվող տեսակները, անկախ նրանց առաջացման աղբյուրից, հարկվում են միայն այդ Պետությունում:
2. 1-ին կետի դրույթները չեն կիրառվում 6-րդ Հողվածի 2-րդ կետում սահմանված անշարժ գույքից եկամուտի նկատմամբ, եթե նման եկամուտներ ստացողը համարվում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ և Պայմանավորվող մյուս Պետությունում իրականացնում է ձեռնարկատիրական գործունեություն կամ մատուցում է անկախ անհատական ծառայություններ այնտեղ գտնվող համապատասխանաբար մշտական ներկայացուցչության միջոցով կամ մշտական բազայից և իրավունքը կամ գույքը, որոնց հետ կապված ստացվել է եկամուտը, իրոք կապված է այդպիսի մշտական ներկայացուցչության կամ մշտական բազայի հետ: Այդ դեպքում, կախված հանգամանքներից, կիրառվում են 7-րդ կամ 14-րդ Հողվածների դրույթները:

Հողված 23

ԳՈՒՅՔ

1. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի սեփականություն համարվող, Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող անշարժ գույքը, ներկայացված 6-րդ հողվածում կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության պատկանելության տակ գտնվող Պայմանավորվող մյուս Պետության մշտական ներկայացուցչության կոմերցիոն գույքի մաս կազմող կամ Պայմանավորվող մյուս Պետությունում անկախ անհատական ծառայություններ մատուցելու նպատակով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի տրամադրության տակ գտնվող մշտական բազային վերաբերվող շարժական գույքը կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
3. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի գույքը, ներկայացված միջազգային փոխադրումներում շահագործվող ծովային, օդային նավերի, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտի կամ այդպիսի ծովային, օդային նավերի, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային տրանսպորտի շահագործմանը վերաբերվող շարժական գույքի տեսքով, հարկվում է միայն այդ Պետությունում:
4. Պայմանավորվող Պետությունում գտնվող ընկերության գույքը, կազմված գլխավորապես անշարժ գույքից, ներկայացված՝ բաժնետոմսերի կամ այլ կորպորատիվ իրավունքների տեսքով, կարող է հարկվել այդ Պայմանավորվող Պետությունում:
5. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի գույքի մյուս բոլոր տարրերը հարկվում են միայն այդ Պետությունում:

Հողված 24

ԿՐԿՆԱԿԻ ՀԱՐԿՄԱՆ ԲԱՑԱՈՒՄԸ

1. Հայաստանում կրկնակի հարկումը վերացվում է հետևյալ կերպ.
 - a) Եթե Հայաստանի ռեզիդենտը եկամուտ է ստանում կամ գույք է տնօրինում, որոնք սույն Համաձայնագրի դրույթների համաձայն կարող են հարկվել Բուլղարիայում, ապա Հայաստանը թույլ կտա.
 - i) այդ ռեզիդենտի եկամտահարկից հանել Բուլղարիայում վճարված եկամտահարկին հավասար գումար.

ii) այդ ռեզիդենտի գույքահարկից հանել Բուլղարիայում վճարված գույքահարկին հավասար գումար:

Այդպիսի հանումները, երկու դեպքում էլ, չպիտի գերազանցեն մինչև հանումի տրամադրումը հաշվարկված եկամտի կամ գույքի հարկի մասը, որը կախված հանգամանքներից կարող է հարկվել Բուլղարիայում:

b) Եթե Համաձայնագրի ցանկացած դրույթին համապատասխան Հայաստանի ռեզիդենտի ստացվող եկամուտը կամ գույքը ազատված է Հայաստանում հարկումից, ապա Հայաստանը, համենայն դեպս, կարող է այդ ռեզիդենտի գույքի կամ եկամտի մնացած մասի վրա տարածվող հարկի գումարը հաշվարկելիս հաշվի առնել հարկումից ազատված եկամուտը կամ գույքը:

1. Բուլղարիայում կրկնակի հարկումը վերացվում է հետևյալ կերպ.

a) եթե Բուլղարիայի ռեզիդենտը եկամուտ է ստանում կամ գույք է տնօրինում, որոնք սույն Համաձայնագրի դրույթներին համապատասխան կարող են հարկվել Հայաստանում, ապա Բուլղարիան a) և b) ենթակետերի դրույթների համաձայն ազատում է այդ եկամուտը կամ գույքը հարկումից.

b) եթե Բուլղարիայի ռեզիդենտը եկամտի որոշ տեսակներ է ստանում, որոնք 10-րդ, 11-րդ և 12-րդ Հոդվածների դրույթների համաձայն կարող են հարկվել Հայաստանում, ապա Բուլղարիան թույլատրում է Հայաստանում վճարած հարկին հավասար գումարի հանում այդ ռեզիդենտի եկամտահարկից.

Այդպիսի հանումը, սակայն, չպիտի գերազանցի մինչև հանումի տրամադրումը հաշվարկված հարկի մասը, որը վերաբերվում է Հայաստանում ստացվող այդ տեսակի եկամտին:

c) եթե Համաձայնագրի ցանկացած դրույթի համաձայն Բուլղարիայի ռեզիդենտի ստացվող եկամուտը կամ գույքը ազատված է Բուլղարիայում հարկումից, ապա Բուլղարիան, համենայն դեպս, կարող է այդ ռեզիդենտի գույքի կամ եկամտի մնացած մասի վրա տարածվող հարկի գումարը հաշվարկելիս հաշվի առնել հարկումից ազատված եկամուտը կամ գույքը:

Հոդված 25

ԱՆՆՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պայմանավորվող Պետության ազգային անձինք չպետք է ենթարկվեն Պայմանավորվող մյուս Պետությունում այլ կամ ավելի ծանր հարկման կամ դրա հետ կապված պարտավորության կատարման, քան հարկումը կամ դրա հետ կապված պարտավորության կատարումը, որին ենթակա են կամ կարող են ենթակա լինել Պայմանավորվող մյուս Պետության ազգային անձինք միևնույն պայմանների դեպքում, մասնավորապես ռեզիդենտության առումով:

Սույն դրույթը, չնայած 1-ին Հոդվածի դրույթներին, կիրառվում է նաև, Պայմանավորվող Պետություններից մեկի կամ երկուսի ռեզիդենտ չհանդիսացող անձանց նկատմամբ:

2. Պայմանավորվող Պետություններից որևէ մեկի ռեզիդենտը համարվող քաղաքացիություն չունեցող անձինք չպետք է ենթարկվեն Պայմանավորվող Պետություններից և ոչ մեկում այլ կամ ավելի ծանր հարկման կամ դրա հետ կապված պարտավորության կատարման, քան հարկումը և դրա հետ կապված պարտավորության կատարումը, որին ենթակա են այդ Պետությունների ազգային անձինք միևնույն պայմանների դեպքում:

3. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ունեցած մշտական ներկայացուցչության հարկումը չի կարող պակաս բարենպաստ լինել Պայմանավորվող այդ մյուս Պետությունում, քան այդ մյուս Պետության, նույնատիպ գործունեություն իրականացնող, ձեռնարկությունների հարկումը: Այս դրույթը չպետք է մեկնաբանվի, որպես Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի նկատմամբ Պայմանավորվող մյուս Պետությանը հարկային անհատական արտոնություններ, պահումներ և գեղչեր պարտավորեցնող, որոնք այդ մյուս Պետությունը տրամադրում է սեփական ռեզիդենտներին նրանց քաղաքացիական կարգավիճակի կամ ընտանեկան հանգամանքների հիման վրա:
4. Բացառությամբ դեպքերի, երբ կիրառվում են 9-րդ Հոդվածի 1-ին, 11-րդ Հոդվածի 7-րդ կամ 12-րդ Հոդվածի 6-րդ կետերի դրույթները, տոկոսները, ռոյալթիին և Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության կատարած այլ վճարումները Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին, նման ձեռնարկության հարկվող շահույթի որոշման նպատակով, ենթակա են հանման նույն պայմաններով, ինչպես առաջին նշված Պետության ռեզիդենտին վճարելիս:

Նմանապես Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության ցանկացած պարտք Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին, այդ ձեռնարկության հարկվող գույքի որոշման նպատակով պետք է ենթակա լինի հանման նույն պայմաններով, ինչպես և պարտքը առաջին նշված Պետության ռեզիդենտին:
5. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունները, որոնց գույքը ամբողջովին կամ մասամբ պատկանում է Պայմանավորվող մյուս Պետության մեկ կամ մի քանի ռեզիդենտների կամ ուղղակի կամ անուղղակի վերահսկվում է այդ մյուս Պետության մեկ կամ մի քանի ռեզիդենտների կողմից, չպետք է նշված առաջին Պետությունում ենթարկվեն այլ կամ ավելի ծանր հարկման կամ նրա հետ կապված պարտավորությունների կատարման, քան նշված առաջին Պետության այլ նման ձեռնարկությունները:
6. Սույն Հոդվածի դրույթները, չնայած 2-րդ Հոդվածի դրույթներին, կիրառվում է ցանկացած տեսակի և բնույթի հարկերի նկատմամբ:

Հոդված 26
ՓՈՒՆՎԱՆԱԶՆԵՑՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂԱԿԱՐԳԸ

1. Եթե անձը համարում է, որ Պայմանավորվող Պետություններից մեկի կամ երկուսի գործողությունները բերում են կամ կբերեն նրա՝ սույն Համաձայնագրին ոչ համապատասխան հարկմանը, ապա նա կարող է, այդ Պետությունների ներքին օրենսդրությամբ նախատեսված պաշտպանության միջոցներից անկախ, ներկայացնել, քննարկման համար, իր գործը Պայմանավորվող այն Պետության իրավասու մարմնին, ում ռեզիդենտը հանդիսանում է կամ, եթե գործը վերաբերվում է 25-րդ Հոդվածի 1-ին կետին, Պայմանավորվող այն Պետության իրավասու մարմնին, ում ազգային անձն է հանդիսանում:

Դիմումը պետք է ներկայացվի երեք տարվա ընթացքում Համաձայնագրի դրույթներին ոչ համապատասխան հարկմանը բերող գործողության մասին առաջին հիշատակման պահից:
2. Եթե իրավասու մարմինը դիմումը կհամարի հիմնավորված կամ եթե չկարողանա հանգել գոհացուցիչ որոշման, կձգտի լուծել հարցը Պայմանավորվող մյուս Պետության իրավասու մարմնի հետ փոխադարձ համաձայնությամբ, նպատակ ունենալով բացառել Համաձայնագրին ոչ համապատասխան հարկումը: Ցանկացած ձեռքբերված համաձայնություն պետք է կատարվի անկախ Պայմանավորվող Պետությունների ներքին օրենսդրությամբ նախատեսվող ժամանակային սահմանափակման:

3. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները փոխադարձ համաձայնությամբ կձգտեն լուծել բոլոր դժվարություններն ու հակասությունները, որոնք կարող են առաջանալ Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառման ժամանակ: Նրանք կարող են նաև, Համաձայնագրով չնախատեսված դեպքերում, համատեղ խորհրդակցել կրկնակի հարկումը բացառելու նպատակով:
4. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները կարող են անմիջական կապ հաստատել միմյանց հետ նախորդ կետերի ըմբռնման մեջ համաձայնության հասնելու նպատակով: Եթե համաձայնության հասնելու համար նպատակահարմար կլինի կազմակերպել կարծիքների բանավոր փոխանակում, այդպիսի փոխանակումը կարող է կատարվել Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինների ներկայացուցիչներից կազմված հանձնաժողովի նիստի շրջանակներում:

Շողված 27

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ

1. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները սույն Համաձայնագրի կամ Պայմանավորվող Պետությունների ներքին օրենսդրության դրույթների կիրառման համար անհրաժեշտ տեղեկություններ կփոխանակեն հարկերի վերաբերյալ, որոնց վրա տարածվում է Համաձայնագիրը այն չափով, որքանով հարկումը չի հակասում Համաձայնագրին:

Տեղեկությունների փոխանակումը 1-ին Հոդվածով չի սահմանափակվում: Պայմանավորվող Պետության կողմից ստացված ցանկացած տեղեկություն համարվում է գաղտնի այնպես, ինչպես և այդ Պետության ներքին օրենսդրության գծով ստացված տեղեկությունը, և հանձնվում է միայն այն անձանց կամ մարմիններին (ներառյալ դատարանները և վարչական մարմինները), որոնք զբաղված են Համաձայնագրով ընդգրկվող հարկերը գնահատելով կամ գանձելով, հարկադիր բռնագանձումով կամ դատական հետապնդումով կամ բողոքարկումների քննմամբ: Ստացած տեղեկությունը այդպիսի անձինք կամ մարմինները պետք է օգտագործեն միայն այդպիսի նպատակների համար: Նրանք կարող են հրապարակել այդ տեղեկությունը բաց դատական նիստի ընթացքում կամ իրավաբանական որոշումներ ընդունելիս:

2. 1-ին կետի դրույթները ոչ մի դեպքում չեն մեկնաբանվի որպես Պայմանավորվող Պետություններին պարտավորեցնող.
 - a) անցկացնել այդ կամ Պայմանավորվող մյուս Պետության օրենսդրությանը կամ վարչական գործավարությանը հակասող վարչական միջոցառումներ.
 - b) ներկայացնել տեղեկություն, որը հնարավոր չի ստանալ այդ կամ Պայմանավորվող մյուս Պետության օրենսդրության համաձայն կամ սովորական վարչական գործավարության ընթացքում.
 - c) ներկայացնել պետական քաղաքականությանը (հասարակարգին) հակասող որևէ առևտրական, արդյունաբերական, ձեռնարկատիրական, մասնագիտական գաղտնիք, առևտրական գործընթաց բացահայտող կամ այդ քաղաքականությանը հակասող տեղեկություն:

Շողված 28

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆԴԿԵՐԻ ԳԱՆՁՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

1. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները պարտավորվում են միմյանց աջակցել սույն Հոդվածում «Պետական եկամուտներ» կոչվող հարկերին վերաբերվող տոկոսների, ծախսերի, քաղաքացիական տուգանքների հետ մեկտեղ հարկերի գանձման գործում:

2. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինների խնդրանքները պետական եկամուտների գանձման գործում օգնություն ցուցաբերելու վերաբերյալ ընդգրկում են այնպիսի վկայականի հանձնումը, որի օժտած լիազորությունները, այդ Պետության օրենքների համաձայն, վերջնականապես որոշեին պետական եկամուտների գանձումը: Սույն հոդվածի նպատակների համար պետական եկամուտների գանձումը համարվում է վերջնականապես որոշված, երբ Պայմանավորվող Պետությունը իրավունք ունի սեփական ներքին օրենսդրության համապատասխան, գանձել պետական եկամուտները, իսկ հարկատուն չունի այդ գանձումը կասեցնելու հետագա իրավունք:
3. Պայմանավորվող Պետության եկամուտների գանձումը Պայմանավորվող մյուս Պետության իրավասու մարմնի կողմից այդ մյուս Պետությունը կատարում է այնպես, ինչպես կգանձեր սեփական եկամուտը այն վերջնականապես որոշված լինելու դեպքում, նրա հարկերի գանձմանը վերաբերող օրենսդրության դրույթներին համապատասխան:
4. Սույն Հոդվածի համաձայն Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմնի գանձած գումարները փոխանցվում են Պայմանավորվող մյուս Պետության իրավասու մարմնին: Ընդ որում, եթե Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները չեն հանգում այլ որոշման, ապա գանձման ժամանակ օգնության ապահովման սովորական ծախսերը իր վրա է վերցնում առաջին հիշված Պետությունը, իսկ բոլոր արտակարգ ծախսերը՝ մյուս Պետությունը:
5. Ըստ սույն Հոդվածի պայմանների, եթե պետական եկամուտների գանձումը վերաբերվում է մի ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում հարկատուն հանդիսացել է Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ, ապա պետական եկամուտների գանձման գործում ոչ մի օգնություն չի ցուցաբերվի:
6. Չնայած 2-րդ Հոդվածի դրույթներին, սույն Հոդվածի դրույթները վերաբերվում են բոլոր հարկերին՝ գանձված Պայմանավորվող Պետության Կառավարության կողմից կամ նրա անունից:
7. Սույն Հոդվածում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել, որպես Պայմանավորվող Պետություններից ցանկացածի վրա սեփական հարկերի գանձման ժամանակ օգտագործվող միջոցներից տարբեր վարչական միջոցների կիրառման կամ հասարարական քաղաքականությանը (հասարակարգին) հակասող պարտավորությունների հանձնարարական:

Հոդված 29

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՎ ԸՅՈՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ ԵՆՈԱՅՈՂՆԵՐ

Սույն Համաձայնագրի ոչ մի դրույթ չի սահմանափակում դիվանագիտական գործակալների և հյուպատոսային ծառայողների միջազգային իրավունքի ընդհանուր նորմերի կամ հատուկ համաձայնագրերի դրույթների հարկային արտոնությունները:

Հոդված 30

ՈՒԺԻ ՄԵՋ ՄՏՆԵԼԸ

1. Սույն Համաձայնագիրը ենթակա է վավերացման: Պայմանավորվող Պետությունները տեղեկացնում են միմյանց սույն Համաձայնագիրը ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ իրենց սահմանադրական պահանջների ավարտման մասին:
2. Համաձայնագիրն ուժի մեջ է մտնում ծանուցագրերից վերջինի ուղարկելու օրը և նրա դրույթները կիրառվում են.
 - a) աղբյուրի մոտ գանձվող հարկերի նկատմամբ՝ Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու տարին հաջորդող օրացույցային տարվա հունվարի 1-ին կամ հունվարի 1-ից հետո վճարվող գումարներից.

- b) եկամուտներից և գույքից զանձվող այլ հարկերի նկատմամբ՝ Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու տարվան հաջորդող օրացույցային տարվա հունվարի 1-ին կամ հունվարի 1-ից սկսված վճարվող կամ հաշվարկվող հարկերի նկատմամբ.
- c) 27-րդ (Տեղեկությունների փոխանակում) և 28-րդ (Օգնություն հարկերի զանձման գործում) Հոդվածների նպատակների համար՝ Համաձայնագիրը ուժի մեջ մտնելու օրվանից սկսած:

Նոդված 31
ՂԱՂԱՐԵՑՈՒՄԸ

Սույն Համաձայնագիրը մնում է ուժի մեջ մինչև Պայմանավորվող Պետություններից մեկի կողմից նրա գործողության դադարեցումը: Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրը կարող է դադարեցնել Համաձայնագրի գործողությունը՝ ուժի մեջ մտնելու պահից հինգ տարի անցնելուց հետո ցանկացած ժամանակ, օրացույցային տարվա ավարտից առնվազն վեց ամիս առաջ, դիվանագիտական ուղիներով այդ գործողության դադարեցման մասին գրավոր ծանուցում անելով Պայմանավորվող մյուս Պետությանը: Այս դեպքում Համաձայնագիրը դադարեցնում է գործողությունը.

- a) սկզբնաղբյուրի մոտ զանձվող հարկերի նկատմամբ՝ ծանուցագիրը փոխանցելու տարին հաջորդող տարվա հունվարի մեկին կամ հունվարի մեկից հետո վճարված գումարների մասով.
- b) եկամուտներից և գույքից զանձվող այլ հարկերի նկատմամբ ծանուցագիրը՝ փոխանցելու տարին հաջորդող տարվա հունվարի մեկին կամ հունվարի մեկից հետո վճարված կամ հաշվարկված հարկերի նկատմամբ:

Ի ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՐԻ համապատասխան ձևով լիազորված ներքոստորագրողներս ստորագրեցինք սույն Համաձայնագիրը:

Կատարվել է 1995 թվականի ապրիլի 10-ին ք. Սոֆիայում, երկու բնօրինակով, հայերեն, բուլղարերեն և անգլերեն լեզուներով, բոլոր տեքստերը հավասարազոր են:

Համաձայնագրի դրույթների մեկնաբանման ժամանակ տարաձայնությունների դեպքում որպես հիմք ընդունվում է անգլերեն տեքստը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ՝
ԲՈՒԼՂԱՐԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ՝

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եկամուտների և գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու վերաբերյալ Համաձայնագիրը ստորագրման պահին, կնքված այդ օրը Հայաստանի Հանրապետության և Բուլղարիայի Հանրապետության միջև, ներքոստորագրողներս պայմանավորվեցինք, որ հետևյալ դրույթները կազմում են Համաձայնագրի անբաժան մասը.

1. Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար «ձեռնարկություն» տերմինը ներառում է նաև Հայաստանի անհատ ձեռներեցին, որը ստացել է իր կարգավիճակը Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան:
2. «Անկախ կարգավիճակով գործակալ» արտահայտությունը նշանակում է անձ, որը չգտնվելով ձեռնարկության հետ աշխատանքային հարաբերությունների մեջ, կատարում է նրա համար իր գործունեությունը և որը չի ստանում մանրակրկիտ հանձնարարականներ կամ չի վերահսկվում ձեռնարկության կողմից: Այդ գործունեությունից հնարավոր վնասների պատասխանատվությունը ընկնում է այդ անձի և ոչ թե ձեռնարկության վրա:

Կատարվել է 1995 թվականի ապրիլի 10-ին ք. Սոֆիայում, երկու բնօրինակով, հայերեն, բուլղարերեն և անգլերեն լեզուներով, բոլոր տեքստերը հավասարազոր են:

Համաձայնագրի դրույթների մեկնաբանման ժամանակ տարաձայնությունների դեպքում որպես հիմք ընդունվում է անգլերեն տեքստը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ՝

ԲՈՒԼՂԱՐԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ՝